

CURATOREN EN VEREFFENAARS: ACTUELE ONTWIKKELINGEN VI

CURATOREN EN VEREFFENAARS: ACTUELE ONTWIKKELINGEN VI

Editors:

Matthias E. STORME
Bernard TILLEMAN
Joeri VANANROYE
Melissa VANMEENEN
Robby HOUBEN

Auteurs:

M. DELANOTE	R. JANSEN
F. DE MEY	A. MOENS
J.J. DE SMET	V. SAGAERT
J. DUBAERE	M.E. STORME
J. DU MONGH	I. VAN DE MIEROP
R. FORIERS	M. WYCKAERT
E. HOOGSTIJNS	

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Curatoren en vereffenaars: actuele ontwikkelingen VI
Matthias E. Storme, Bernard Tilleman, Joeri Vananroye, Melissa Vanmeenen en
Robby Houben (eds.)

© 2021 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1390-2
D/2021/7849/94
NUR 827
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be
Coverafbeelding: “De geldlener en zijn vrouw” – “Le prêteur et sa femme”, Metsys
Quentin, Cnac – mnam dist RMN, © Daniel Arnaudet

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

VOORWOORD

Voor de zesde maal werd vanuit de rechtsfaculteiten van Antwerpen en Leuven door ondergetekenden in 2018 een postuniversitaire opleiding Curator-Vereffenaar georganiseerd, zowel in Kortrijk-Brugge als in Antwerpen-Leuven-Hasselt. Opnieuw werd het programma voorbereid samen met de voorzitters van de rechtbanken van koophandel, en vele magistraten hebben ook hun medewerking verleend aan de opleiding zelf, waarvoor van harte dank.

Dit boek, het zesde in de reeks, heeft wat langer op zich laten wachten, maar intussen is het dan wel aangepast aan de nieuwe Insolventiewet (Boek XX WER) die in 2018 in werking is getreden, en aan de eerste praktijkervaringen met die wet, alsook aan het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Weliswaar is het nog niet aangepast aan het nieuwe goederenrecht, maar dat is nog niet in werking getreden en zal als uitgangspunt worden genomen bij de volgende (zevende) cyclus. De impact daarvan op het onderwerp is wel kleiner dan die van de nieuwe Insolventiewet. Aldus zal dit boek op vele vlakken toch nog jaren kunnen meegaan als een standaardwerk.

Matthias STORME

mede namens

Bernard TILLEMAN

Joeri VANANROYE

Melissa VANMEENEN

Robby HOUBEN

INHOUD

Voorwoord..... v

Werkwijze van de curator: opstart, beheer faillissement, sluiting in

Boek XX WER

Annemie MOENS en Ilse VAN DE MIEROP	1
I. Inleiding	1
II. Eerste etappe: eerste dagen na het faillissementsvonnis	2
§ 1. Het vonnis van faillietverklaring	2
A. De rechter-commissaris	2
B. Curator	3
C. De datums opgenomen in het vonnis van faillietverklaring.	4
1. Aanvang van verdachte periode	4
2. Datum van indiening van de schuldvorderingen	4
3. Proces-verbaal van nazicht van schuldvorderingen	5
D. De gerechtsdeurwaarder	5
§ 2. Eerste handelingen	6
A. Aanvaarding van de aanstelling	6
B. Afspraak medecuratoren	6
C. Publicatie	7
D. Betekening	9
E. Eerste machtigingen	10
F. Schuldeisers	11
1. Algemeen	11
2. De kennisgeving per brief	11
3. Inspannings- of resultaatsverbintenis?	11
4. Een vermoedelijke schuldeiser is of was cliënt van de curator	12
5. Diverse soorten schuldeisers	12
a) De hypothecaire schuldeiser	12
b) De pandhoudende schuldeiser	12
c) De schuldeiser die goederen geleverd heeft onder eigendomsvoorbehoud	13
d) De schuldeiser met retentierecht	14
G. Plaatsopname	15
H. Inventaris	16

III.	Centraal Register Solvabiliteit	17
§ 1.	Inrichting	17
§ 2.	Het Register.....	18
	A. Regsol.be	18
	B. Private.regsol.be	19
§ 3.	Handtekening	20
§ 4.	Inzage- en schrijfrecht.....	21
§ 5.	Retributie.....	22
IV.	Tweede etappe: tot het eerste proces-verbaal van verificatie van schuldvorderingen.....	23
V.	Derde etappe: vereffening van het actief en beheer	31
VI.	Ereloon.....	35
§ 1.	Algemeen.....	35
§ 2.	Beslissing.....	35
§ 3.	Vergoeding	36
	A. Berekeningswijze	36
	B. Kosten.....	39
	C. Werking in de tijd.....	40
VII.	Vierde etappe: afsluiting van het faillissement	41
§ 1.	De summiere sluiting	41
§ 2.	De sluiting na vereffening.....	42
§ 3.	Kwijtschelding	45
VIII.	Vijfde etappe: na afsluiting van het faillissement	46
IX.	Besluit	47

Het faillissement van de vrije beroeper

Annemie MOENS en Ilse VAN DE MIEROP	49
---	----

I.	Inleidende beschouwingen.....	49
§ 1.	Definitie.....	49
	A. Basis	49
	B. Verduidelijking.....	50
	1. Toepassing op rechtspersonen	50
	2. Toepassing op natuurlijke personen	50
	3. Toepassing op multidisciplinaire samenwerkings- verbanden.....	51
§ 2.	Wie is verantwoordelijk voor de opvolging van de insolventie- problematiek van de vrije beroepsbeoefenaar?.....	51
§ 3.	Functie Ordes en bevoegd orgaan.....	52
	A. Adviesverstrekking	52
	1. Onverenigbaarheid deontologie versus wettelijke bepalingen	52
	2. Hoedanigheid van vrije beroepsbeoefenaar.....	53

3.	Keuze van insolventiefunctionaris.....	53
B.	Opdrachten van Boek XX.....	53
1.	Opsporing van ondernemingen in moeilijkheden	53
2.	Procedure gerechtelijke reorganisatie	53
3.	Faillissementen	54
§ 4.	Informatieverstrekking aan het bevoegde orgaan via het Register ...	55
§ 5.	Mede-insolventiefunctionarissen	56
A.	Aanstelling.....	56
1.	Samenstelling van de lijsten	56
2.	Inhoud van de lijsten	57
3.	De voorwaarden om op de lijst opgenomen te worden....	58
4.	De voorwaarden uit hoofde van de insolventie- functionarissen (art. XX.20 WER).....	58
II.	De insolventie van de vrije beroepsbeoefenaar.....	59
§ 1.	Controle.....	59
§ 2.	Kennisgeving	60
§ 3.	De mede-insolventiefunctionaris	61
III.	Problematiek van de bevoegdheidsverdeling tussen hoofdinsolventie- functionaris en mede-insolventiefunctionaris	61
IV.	Opdracht van de mede-insolventiefunctionaris.....	62
V.	Vergoeding	63
VI.	Insolventie en beroepsverbod	64
 Sociaalrechtelijke verplichtingen en insolventie		
	Joan DUBAERE	65
I.	Inleiding	65
II.	Arbeidsrechtelijke aspecten en verplichtingen bij faillissement.....	66
§ 1.	Lot van de lopende arbeidsovereenkomsten	66
A.	Geen automatische beëindiging	66
B.	Stilzwijgende voortzetting	67
§ 2.	Beëindiging van arbeidsovereenkomsten	68
§ 3.	Tijdelijke voortzetting van de arbeidsrelatie.....	71
A.	Het loon en schuldvorderingen van de werknemers m.b.t. geleverde arbeidsprestaties na faillissement.....	71
B.	De opzegvergoeding bij beëindiging van de door de curator voortgezette arbeidsrelatie: boedelschuld?.....	71
§ 4.	Sociaalrechtelijke verplichtingen curatele. Enkele aandacht- punten	74
A.	Informatie en overleg.....	74
B.	Medewerking bij het vaststellen van het bedrag van de aangegeven schuldvorderingen	76
C.	Het afleveren van sociale documenten	77

D.	Informatie aan het Sluitingsfonds	78
E.	Outplacement	79
F.	Betaling van een voorschot aan de ontslagen werknemers	80
§ 5.	Sociaalrechtelijke schuldvorderingen en rangregeling	81
A.	Opname van de schuldvorderingen in het faillissement	81
B.	Het voorrecht van de schuldvordering van de werknemers	82
III.	Arbeidsrechtelijke aspecten en verplichtingen bij gerechtelijke reorganisatie	84
§ 1.	Lot van de lopende arbeidsovereenkomsten	84
A.	Algemeen	84
B.	Geen recht tot opschorting van uitvoering van arbeidsovereenkomsten	85
§ 2.	Het loon bij gerechtelijke reorganisatie	86
A.	Onderscheid tussen schuldvorderingen in de opschorting en schuldvorderingen van de opschorting	86
B.	Het loon voor prestaties na opening van de procedure	88
C.	Vermindering van het sociaal passief bij gerechtelijke reorganisatie?	89
§ 3.	Opzegvergoeding bij gerechtelijke reorganisatie	91
A.	Kwijtschelding of vermindering in het reorganisatieplan?	91
B.	Boedelschuld bij navolgende vereffening of faillissement?	93
§ 4.	Geen tussenkomst van het sluitingsfonds?	94
IV.	Arbeidsrechtelijke aspecten en verplichtingen bij overdracht van ondernemingen in moeilijkheden	94
§ 1.	Algemeen	94
§ 2.	Europese Richtlijn 2001/23/EG	95
§ 3.	De rechtsregels naar Belgisch recht	97
A.	CAO nr. 32bis	97
B.	Specifieke regeling bij overdracht van onderneming na faillissement: Hoofdstuk III van CAO nr. 32bis	98
C.	Gerechtelijke reorganisatie door overdracht van onderneming (GROG)	101
D.	Het arrest <i>Plessers</i> van 16 mei 2019 van het Europees Hof van Justitie	109
E.	(Rechts)gevolgen van het arrest <i>Plessers</i>	114
F.	De wetgever aan zet	116
	Roerende zekerheden na de invoering van het nieuwe goederenrecht	
	Matthias E. STORME	121
I.	Algemene beginselen inzake kenmerken van en vereisten voor zakelijke rechten	121
§ 1.	Kenmerken van zakelijke rechten	122

A.	Afzonderingsrecht	122
1.	Behoudens derdenbescherming?	123
2.	Nuancering van de formulering van artikel 3.5, lid 2 BW inzake zakelijke zekerheden	125
B.	Anterioriteitsbeginsel	127
1.	Wat is het oudste recht?	127
2.	Nuance van derdenbescherming	129
3.	Volgrecht en niet-tegenwerpelijheid	129
§ 2.	Vereisten voor zakelijke rechten	130
A.	<i>Numerus clausus</i>	130
1.	Draagwijdte van het beginsel: <i>Typenzwang</i> en <i>Typen-</i> <i>fixierung</i>	131
2.	Toepassing bij zakelijke zekerheidsrechten	131
B.	Specialiteits- en bepaaldheidsbeginsel	133
1.	Een bepaald goed of een bepaald geheel van goederen ..	134
2.	De concrete rechtsgevolgen van het specialiteitsbegin- sel: de regels bij zaakvermenging	136
C.	Eenheidsbeginsel	139
§ 3.	Zakelijke subrogatie	140
A.	Algemeen	140
B.	Opbrengsten en vruchten	141
C.	Zakelijke subrogatie in geldsommen?	142
D.	Zakelijke subrogatie en algemeenheden	143
II.	Overdracht en vestiging en derdenbescherming	145
§ 1.	Overdracht en vestiging van zakelijke rechten	145
§ 2.	Derdenbescherming	147
A.	Derdenbescherming bij verkrijging van roerende zaken ..	147
B.	Derdenbescherming bij schuldvorderingen	149
C.	Bescherming tegen retroactieve beschikkingsonbevoegdheid ..	149
3.	Wijzigingen inzake de vrijwillige mede-eigendom	150

De invloed van insolventieprocedures op huwgemeenschappen en onverdeeldheden

	Johan DU MONGH en Emanuelle HOOGSTIJNS	153
	Inleiding	153
I.	Het faillissement	154
§ 1.	Ontstaan en gevolgen	154
§ 2.	Gehoudenheid en verbonden vermogens	155
A.	Gehuwde failliet verklaarde schuldenaars	155
1.	Wettelijk stelsel	155
2.	Stelsel van scheiding van goederen	156
B.	Samenwonende failliet verklaarde schuldenaars	157

1.	Wettelijke samenwoners	157
2.	Feitelijke samenwoners	158
§ 3.	Uitwinning	158
A.	Gehuwde failliet verklaarde schuldenaar	158
1.	Wettelijk stelsel	158
a.	Vrij verhaalsrecht voor de collectieve schuldeiser ...	158
b.	Bijzondere regels bij <i>concursum creditorum</i>	161
c.	Verhaal op onroerend goed	162
d.	Verhaal op roerend goed	164
2.	Stelsel van scheiding van goederen	165
a.	Verhaal op onroerend goed	165
b.	Verhaal op roerend goed	166
B.	Samenwonende failliet verklaarde schuldenaars	167
1.	Wettelijke samenwoners	167
a.	Verhaal op onroerende goederen	167
b.	Verhaal op roerende goederen	167
2.	Feitelijke samenwoners	167
a.	Verhaal op onroerende goederen	167
b.	Verhaal op roerende goederen	168
C.	<i>Quid</i> andere onverdeeldheden?	169
§ 4.	Kwijtschelding van schuld	170
A.	Gehuwden en wettelijk samenwonenden	170
B.	Feitelijk samenwonenden	172
§ 5.	Uitzonderingen en moeilijkheden bij uitwinning	173
A.	Onbeslagbaarheid van de gezinswoning	173
B.	Bedingen van tontine en aanwas	174
C.	Verkrijging door gefailleerde onder ontbindende voorwaarde	174
D.	Zakelijke rechten <i>intuitu personae</i>	175
E.	Strafrechtelijke veroordeling	175
II.	De gerechtelijke reorganisatie	176
§ 1.	Begrip	176
§ 2.	Opening van gerechtelijke reorganisatie	177
§ 3.	Gerechtelijke reorganisatie door minnelijk akkoord	179
§ 4.	Gerechtelijke reorganisatie door collectief akkoord	179
§ 5.	Gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag	180
§ 6.	Kwijtschelding na afsluiting van de overdracht onder gerechtelijk gezag	181
Besluit	181

Het faillissement van natuurlijke personen

Joris J. DE SMET	183
I. De bescherming van de grondrechten van de failliete natuurlijke personen	183
§ 1. De doorwerking van het EVRM in het insolventierecht	183
§ 2. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de faillissementscurator	186
II. Het verruimde toepassingsgebied van het nieuwe faillissementsrecht – Welke natuurlijke personen kunnen failliet verklaard worden?	188
§ 1. Het verruimde toepassingsgebied <i>ratione personae</i> van de nieuwe insolventiewetgeving	188
§ 2. Natuurlijke personen met een zelfstandige beroepsactiviteit	190
§ 3. Het normale beheer van het persoonlijk vermogen	194
§ 4. Bestuurders van rechtspersonen	195
A. Probleemstelling	195
B. Tegenstrijdige rechtspraak	197
C. Besluit	204
III. De buitenbezitstelling	205
§ 1. De buitenbezitstelling in Boek XX WER: een copernicaanse revolutie	205
§ 2. Samenstelling failliete boedel – algemeen principe – actief en passief	207
§ 3. Samenstelling failliete boedel – draagwijdte – gevolgen – artikel 6 EVRM	209
§ 4. En wat met de goederen en inkomsten die buiten de failliete boedel vallen?	212
§ 5. Procesbekwaamheid van, en uitoefening persoonlijke rechten door de gefailleerde	213
§ 6. De (ex-)echtgeno(o)t(e) van de gefailleerde en de (ex-)wettelijk samenwonende	215
§ 7. Lopende overeenkomsten	219
A. Lopende overeenkomst – definiëring	220
B. Het principe: de lopende overeenkomsten blijven verderlopen	221
C. Overeenkomsten <i>intuitu personae</i>	222
§ 8. Bijzonder probleem: het lot van het mandaat van de bestuurder bij faillissement van deze bestuurder	224
IV. De afgifte van huisraad en benodigdheden aan de gefailleerde	226
V. De briefwisseling gericht aan de gefailleerde	227
VI. De overleden gefailleerde – de rechten van de erfgenamen	228
VII. De hulp van de gefailleerde bij het beheer van het faillissement	230

VIII. De kwijtschelding	231
§ 1. Algemene juridische context	231
§ 2. De kennelijk grove fout – kwade trouw – <i>beoordelingsvrijheid van de rechter</i> (?)	233
§ 3. Het verzoekschrift tot kwijtschelding en de termijn voor de indiening van het verzoek tot kwijtschelding – vervaltermijn? ...	241
§ 4. De behandeling van het verzoek tot kwijtschelding – procedure – publicatie.	244
§ 5. De juridische gevolgen van de kwijtschelding – restschulden ...	245
§ 6. De kwijtschelding: geheel of gedeeltelijk	247
§ 7. De kwijtschelding: de gevolgen voor de (ex-)echtgenoten en de (ex-)wettelijk samenwonenden.	247
A. Algemene duiding	247
B. Geen initiatiefrecht voor de partner om de kwijtschelding te vragen (?)	248
C. Draagwijdte van de kwijtschelding voor de echtgenoot, wettelijk samenwonende, medeschuldenaar, persoonlijke zekerheidsteller, e.a.	249
D. Echtgenoten, wettelijk samenwonenden, feitelijk samenwonenden.	251
E. De bevrijding is beperkt	252
F. Opschorting van de uitvoeringsmogelijkheden	254
§ 8. Het verhaal van derden – rol van de curator	255
IX. De verbodsbepalingen.	256
X. De rehabilitatie	259
Vastgoed in een faillissementsprocedure: enkele aandachtspunten	
Vincent SAGAERT en Ruud JANSEN	261
I. Inleiding	261
II. Het onderscheid tussen persoonlijke en zakelijke rechten als bepalend criterium?	262
III. De verkoop van onroerende goederen uit de failliete boedel	264
A. Toepassingsgebied: enkel tegeldemaking van zakelijke rechten in de boedel.	264
B. Wijze van verkoop: openbare verkoop of verkoop uit de hand ...	270
B. De gebondenheid van de curatoren aan de (hoogste) biedingen ..	278
IV. Tenuitvoerlegging door schuldeisers op onroerende goederen uit de failliete boedel	279
A. Chirografaire en algemeen bevoorrechte schuldeisers	280
B. De uitwinning door de separatisten	284
D. Ereloon van de curator voor de verkoop van bijzonder bevoorrechte/gehypothekerde goederen.	285

V.	De tegenwerpelijkheid van een anterieure verkoop door de gefailleerde...	287
A.	Tegenwerpelijkheid van een onderhandse verkoop of aankoop vóór het faillissement?.....	287
B.	Niet-tegenwerpelijkheid van een nadelige vastgoedtransactie in of vóór de verdachte periode.....	291
VI.	Vastgoed dat het voorwerp uitmaakt van een duurovereenkomst.....	292
A.	Algemene uitgangspunten.....	292
B.	Toepassing op huurcontracten.....	294
C.	Voorkoop-, terugkoop- en optierechten.....	295
VII.	Wettelijke hypotheek.....	297

Onderzoek van de boekhouding na faillissement

	Flip DE MEY.....	301
I.	Probleemstelling.....	301
II.	De boekhouding.....	303
III.	Onderzoek van de boekhouding.....	308
	§ 1. Vaste activa.....	308
	§ 2. Financiële vaste activa.....	309
	§ 3. Voorraden.....	309
	§ 4. Handelsvorderingen.....	311
	§ 5. Overige vorderingen.....	312
	§ 6. Liquide middelen.....	312
	§ 7. Overlopende rekeningen.....	313
	§ 8. Eigen vermogen.....	314
	§ 9. Financiële schulden.....	314
	§ 10. Handelsschulden.....	315
	§ 11. Sociale en fiscale schulden.....	316
	§ 12. Overige schulden.....	317
	§ 13. De resultaten.....	317
	§ 14. Globaal beeld.....	317
IV.	Besluit.....	318

De fiscale schuldvergelijking

	Mark DELANOTE.....	321
I.	Algemeen.....	321
II.	Toepassingsgebied.....	325
III.	Het lot van betwiste belastingschulden.....	329
IV.	Aanrekeningsregels.....	330
V.	Schuldvergelijking en afbetalingsplannen.....	331
VI.	Schuldvergelijking na overdracht en samenloop.....	331
VII.	Besluit.....	335

Bestuurdersaansprakelijkheid in vennootschappen: een veldonderzoek

	Marieke WYCKAERT en Ruben FORIERS.	337
I.	Inleiding	337
II.	Het WVV	338
	§ 1. Wettelijke verankering van de norm voor behoorlijk bestuur	338
	§ 2. Wettelijke verankering van de norm voor aansprakelijkheid van bestuurders	339
	A. Gewone bestuursfouten	341
	B. Overtreding van het WVV of de statuten	344
	§ 3. Interne versus externe bestuurdersaansprakelijkheid	346
	A. Interne bestuurdersaansprakelijkheid	346
	B. Externe bestuurdersaansprakelijkheid	350
	§ 4. Disculpatie, cap, conventionele beperkingen en verjaring	352
III.	Bijzondere aansprakelijkheidsregimes	354
	§ 1. Belangenconflicten en intra-groepstransacties	354
	§ 2. Wettelijke vermoedens inzake de alarmbelprocedure en de jaarrekening	355
	§ 3. Onrechtmatige uitkeringen in de BV	357
	§ 4. Bedrijfsvoorheffing en btw	358
	§ 5. Strafrechtelijke aansprakelijkheid	360
IV.	Insolventie (WER)	363
	§ 1. Inleiding	363
	§ 2. Artikel XX.225 WER – Aansprakelijkheid wegens kennelijk grove fout	363
	§ 3. Artikel XX.226 WER – Aansprakelijkheid voor socialezeker- heidsschulden	367
	§ 4. Artikel XX.227 WER – Aansprakelijkheid voor “wrongful trading”	369
V.	Bestuurdersaansprakelijkheid 2015-2021: enkele cijfers als conclusie . .	370